

Datasäädöksen täytäntöönpano

Yhteenveto erilliskeskusteluista

Pääasiallinen sisältö

- YRITYSTEN JA KULUTTAJIEN VÄLINEN SEKÄ YRITYSTEN VÄLINEN DATAN JAKAMINEN (II luku)
- DATAN SAATAVILLE ASETTAMISEEN UNIONIN OIKEUDEN MUKAISESTI VELVOITETTUJEN DATAN HALTIJOIDEN VELVOITTEET (III luku)
- DATAN SAATAVUUTTA JA KÄYTTÖÄ YRITYSTEN VÄLILLÄ KOSKEVAT KOHTUUTTOMAT SOPIMUSEHDOT (IV luku)
- DATAN ASETTAMINEN JULKISEN SEKTORIN ELINTEN, KOMISSION, EUROOPAN KESKUSPANKIN JA UNIONIN ELINTEN SAATAVILLE POIKKEUKSELLISEN TARPEEN PERUSTEELLA (V luku)
- DATANKÄSITTELYPALVELUJEN VAIHTAMINEN (VI luku)
- LAITON KOLMANNEN MAAN VIRANOMAISTEN PÄÄSY MUUHUN DATAAN KUIN HENKILÖTIETOIHIN JA TÄLLÄISEN DATAN KANSAINVÄLINEN SIIRTO (VII luku)
- YHTEENTOIMIVUUS (VIII luku)
- TÄYTÄNTÖÖNPANO JA TÄYTÄNTÖÖNPANON VALVONTA (IX luku)
- DIREKTIIVIN 96/9/EY MUKAINEN SUI GENERIS –OIKEUS (X luku)

Ehdotus viranomaisten vastuunjaosta luvuittain

- **II ja III ja IV luvut**
- Ko. luvuissa on paljonkin samankaltaisuutta (substanssin osalta)
  - Viranomaistehtäviä:
    - II luvussa etenkin valitusten vastaanottaminen, tutkiminen, selvittäminen, onko tiedot annettu, liikesalaisuuksiin liittyviä kysymyksiä jne.
    - IV luvun nojalla sopimusehtojen, korvausten kohtuullisuuden, sekä datan luvattoman käytön valvonta
- Ehdotus:
- KKV/Kuluttaja-asiamies ja TSV olisivat näissä toimivaltaisia?
- Perustelu: ko. lukujen velvoitteet liittyvät paljolti sopimus- ja kilpailuoikeuteen sekä markkinoiden toimivuuteen, jotka yleisesti kuuluvat TEM:n vastuulle Liittyy myös DMA:n portinvartijoiden valvontaan ja kuluttaja-asioihin esim. art. 6(2)

Ehdotus viranomaisten vastuunjaosta luvuittain, jatkuu

- **V luku**
  - Ehdotus: datalajeittain Traficom (* VN Tike) ?
  - Tosin julkisen sektorin elimet = kaikki (toimivaltaiset) viranomaiset ?
  - Huom: koordinaattorin roolina mm. varmistaa, että pyynnöt julkisesti saatavilla
  - Ilmoitusten vastaanotto henkilötietoja koskevien pyyntöjen osalta: TSV
- **VI luku ja VIII luku**
  - Ehdotus: Traficom
- **VII luku**
  - Ehdotus: Traficom valvoisi + lausuntomenettely teollis- ja tekijänoikeuksien osalta asiantuntijat ja turvallisuuden osalta esitutkinta-/turvallisuusviranomaiset
- **X luku**
  - Ehdotus: tekijänoikeusneuvosto ? [OKM:n kanssa keskustellaan vielä]

Datakoordinaattori

- *Jos jäsenvaltio nimeää useamman kuin yhden toimivaltaisen viranomaisen, sen on nimettävä niiden joukosta datakoordinaattori helpottamaan toimivaltaisten viranomaisten yhteistyötä ja avustamaan tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia yhteisöjä kaikissa sen soveltamiseen ja täytäntöönpanon valvontaan liittyvissä asioissa. Toimivaltaisten viranomaisten on niille tämän artiklan 5 kohdan nojalla annettuja tehtäviä ja valtuuksia käyttäessään tehtävä yhteistyötä keskenään.*
- **Ehdotus:** Datasäädöksen edellyttämäksi datakoordinaattoriksi nimettäisiin Suomessa: Traficom
  - Vastaava tehtävä myös DSA:n osalta

Lähtökohtia työlle (1/2)

- Kunkin jäsenvaltion on nimettävä yksi tai useampi toimivaltainen viranomainen, joka on vastuussa tämän asetuksen soveltamisesta ja sen täytäntöönpanon valvonnasta, jäljempänä 'toimivaltaiset viranomaiset'. Jäsenvaltiot voivat perustaa yhden tai useamman uuden viranomaisen tai käyttää olemassa olevia viranomaisia.
- Jos jäsenvaltio nimeää useamman kuin yhden toimivaltaisen viranomaisen, sen on nimettävä niiden joukosta datakoordinaattori helpottamaan toimivaltaisten viranomaisten yhteistyötä ja avustamaan tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvia yhteisöjä kaikissa sen soveltamiseen ja täytäntöönpanon valvontaan liittyvissä asioissa
- Datasäädös, art. 37(1)

Lähtökohtia työlle 2/2

- Rajoittamatta tämän artiklan 1 kohdan soveltamista
- a) alakohtaisten viranomaisten toimivalta on otettava huomioon tämän asetuksen soveltamiseen liittyvissä alakohtaiseen dataan pääsyä ja sen käyttöä koskevissa erityiskysymyksissä;
- b) tämän asetuksen 23–31 artiklan sekä 34 ja 35 artiklan soveltamisesta ja täytäntöönpanon valvonnasta vastaavalla toimivaltaisella viranomaisella on oltava kokemusta data-alalta ja sähköisten viestintäpalvelujen alalta. (art. 37(2))

Yleisiä huomioita

- Suomessa ei ole yhtä data- tai digiasioista vastaavaa viranomaista
- Viranomaiskoordinaation ja –yhteistyön rooli korostuu
- Datasäädöksen viranomaistehtävistä
  - Osa on täysin uusia (esim. liikesalaisuuksien valvonta, älysopimusten sääntely ja valvonta (paitsi pankkipuolella), datanlukutaidon edistäminen)
  - osassa toimivaltaisia viranomaisia voisi olla useampia
  - osassa datasäädös jättää ala-/sektorikohtaisille viranomaisille toimivaltaa
- Usealle keskusteluissa nousi esiin
  - Säädöksen toimeenpano edellyttää syvempää tuntemusta itse datasääntelystä
  - Viranomaisen resurssi-/budjetti - usein tiukoilla
  - Viranomaisyhteistyö /asian siirrot
    - yhteistyöstä voisi tarvita tarkempaa ohjeistusta

Nykytilaa

- **Traficomille** on jo osoitettu tehtäviä DGA:n ja DSA:n tehtäviä
  - Esimerkiksi päävastuu DSA:n koordinaatiosta
  - Tarvitsi lisäresursseja jo DGAn tehtäviin
- **TSVllä** ratkaisuvalltaa; pohdinnassa laajentuvatko heidän tehtävät tässä paljonkin
- **KKVllä/Kuluttaja-asiamiehellä** ei toimialakohtaista valvontaa.
- **Markkinavalvontaviranomaisilla** tuotevalvontaa mutta eriluonteista – ks. alla
- **Tullilla** ulkorajavalvontaa – tuoteryhmistä ainoastaan leluissa toimivaltaa - päätösten osalta toimivalta on markkinavalvontaviranomaisissa
- **Tukes** Fipoint-yhteyspiste koordinoi markkinavalvonnan viranomaisyhteistyötä. Mutta resurssit pienet ja markkinavalvontakeinot ovat kovin erilaisia.
- **PRH** – on vain rekisteriviranomainen, mutta ei valvo mitään.
- **HVK** saa jo tietoja yksityiseltä sektorilta – vapaaehtoisesti. Ei kuitenkaan viranomainen

Nykytilaa (jatkuu)

- **Fimealla** valvovaa roolia STM:n hallinnonalalla
  - Lääkinnälliset laitteet ?
- **DVV**
  - Tällä hetkellä DVV koordinoi kansallista digitukitehtävää, jonka konkreettinen toiminta on jalkautettu liitoille ja paikallisille toimijoille.
  - Myös kansallinen digi- ja datavalistustehtävä DVV:llä

Viranomaistehtävistä

- Art. 37(5)(a)
- *'edistävät tämän asetuksen soveltamisalaan kuuluvien käyttäjien ja yhteisöjen datalukutaitoa ja tietoisuutta tämän asetuksen mukaisista oikeuksista ja velvoitteista'*
- **Nykytilaa:**
  - Uusi tehtävä; ei suoraan kenelläkään
  - DVV tekee jo neuvontaa; budjettirajoitteita
  - OM:n hallinnonalalla on talousosaamisen strategia ja sen edistäminen
- **Ehdotus:**
  - Kaikki datasäädöksen nojalla toimivaltaiset viranomaiset
  - Selvitetään liityntä digilukutaidon kokonaisuuteen ja organisointitapaan

Tehtävistä (b) tutkimukset, liikesalaisuuksien valvonta)

- *käsittelevät tämän asetuksen, myös liikesalaisuuden, väitettyä rikkomista koskevia valituksia ja tutkivat siinä määrin, kuin se on asianmukaista, valitusten kohdetta ja ilmoittavat säännöllisesti ja tarvittaessa kansallisen lainsäädännön mukaisesti valituksen tekijöille tutkinnan etenemisestä sekä tutkinnan tuloksista kohtuullisen ajan kuluessa, erityisesti jos asia edellyttää lisätutkimuksia tai koordinoitua toisen toimivaltaisen viranomaisen kanssa*
- **Nykytilaa :**
- Liikesalaisuuksiin ei Suomessa ole valvovaa viranomaista
- **Ehdotus:** Ensiarvion tekisi KKV/Kuluttaja-asiamies (substanssin /tuotteen/palvelun) perusteella toimivaltainen viranomainen
  - Lopullisen päätöksen tekisi tuomioistuin
  - Vaatii muutoksen markkinaoikeudesta annettuun lakiin
  - Mallina elintarvikemarkkinavalvontalaki

c) Tutkimusten suorittaminen ja tiedonsaanti

- *suorittavat tutkimuksia tämän asetuksen soveltamista koskevista asioista, myös toiselta toimivaltaiselta tai muulta viranomaiselta saatujen tietojen perusteella;*
- **Nykytilaa :**
- 'tutkimuksia' voi olla monenlaisia
- Esim. markkina- ja valvontaviranomaisten tutkimukset kovin eri
- **Ehdotus:**
- kaikki asetuksen nojalla toimivaltaisiksi nimettävät viranomaiset
- Tiedonsaannista paljon perustuslakivaliokunnan käytäntöä

d) Seuraamusten määrääminen

- *määräävät tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia taloudellisia seuraamuksia, joihin voi sisältyä uhkasakkoja ja takautuvia uhkasakkoja, tai panevat vireille oikeudellisia menettelyjä sakkojen määräämiseksi;*
- **Ehdotus:**
- kaikki asetuksen nojalla toimivaltaisiksi nimettävät viranomaiset
- Uhkasakkolaki (yleissääntelynä) olisi riittävää ja niihin toimivaltuuksiin, joihin sakon uhka halutaan liittää, lisätään maininta uhkasakon mahdollisuudesta
- Vaatii resursseja
- Vrt. DSA ja sen täytäntöönpanolaki
  - Toimivaltaisilla viranomaisilla oikeus
  - Kuluttaja-asiamies → markkinaoikeus

e) Kehityksen seuraaminen

- *'seuraavat datan saataville asettamisen ja käytön kannalta teknologista ja merkityksellistä kaupallista kehitystä'*
- **Nykytilaa :**
- Uusi tehtävä; ei suoraan milläkään viranomaisella
- **Ehdotus:**
- kaikki asetuksen nojalla toimivaltaisiksi nimettävät viranomaiset
  - Etenkin traficom (EDIB-työn ohessa)? + KKV/Kuluttaja-asiamies?

f) Yhteistyö ja tiedonvaihto

- *tekevät yhteistyötä muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten ja tarvittaessa komission tai Euroopan datainnovaatiolautakunnan kanssa tämän asetuksen johdonmukaisen ja tehokkaan soveltamisen varmistamiseksi, mukaan lukien kaikkien asiaankuuluvien tietojen vaihtaminen sähköisesti ja ilman aiheetonta viivytystä, myös tämän artiklan 10 kohdan osalta;*
- **Nykytilaa** : Tapahtuu jo (jossain määrin/eri tavoin)
- **Ehdotus**: kaikki asetuksen nojalla toimivaltaisiksi nimettävät viranomaiset

g) Tietosuojayhteistyö

- *tekevät yhteistyötä muiden unionin tai kansallisten säädösten täytäntöönpanosta vastaavien asiaankuuluvien toimivaltaisten viranomaisten, myös data-alalla ja sähköisten viestintäpalvelujen alalla toimivaltaisten viranomaisten, asetuksen (EU) 2016/679 soveltamisen valvonnasta vastaavan valvontaviranomaisen tai alakohtaisten viranomaisten kanssa sen varmistamiseksi, että tämä asetusta pannaan täytäntöön johdonmukaisesti muun unionin ja lainsäädännön ja kansallisen oikeuden kanssa;*
- **Nykytilaa :**
- **Ehdotus:**
- Ehdotus: kaikki asetuksen nojalla toimivaltaisiksi nimettävät viranomaiset

h) Yhteistyö etenkin datankäsittelypalveluihin liittyen

- tekevät yhteistyötä kaikkien asiaankuuluvien toimivaltaisten viranomaisten kanssa, jotta varmistetaan, että 23–31 artiklan sekä 34 ja 35 artiklan velvollisuuksien täytäntöönpanoa valvotaan johdonmukaisesti muun unionin lainsäädännön ja datankäsittelypalvelujen tarjoajiin sovellettavan itsesääntelyn kanssa;
- **Nykytilaa** : uusi tehtävä
- **Ehdotus:**
- Kaikki asetuksen nojalla toimivaltaisiksi nimettävät viranomaiset
- Tässä(kin) traficomin koordinoiva rooli

i) Vaihtomaksujen poisto

- *varmistavat, että vaihtomaksut poistetaan 29 artiklan mukaisesti;*
- **Nykytilaa :**
- ei ole kenelläkään suomalaisella viranomaisella
- **Ehdotus:**
- liikenne- ja viestintävirasto traficom, jos heille tulisi valvottavaksi luvut VI ja VIII

j) V luvun datapyynnöt

- *tutkivat V luvun nojalla esitetyt datapyynnöt.*
- **Nykytilaa :**
- HVK tekee jo mutta vapaaehtoisuuteen perustuen, eikä HVK voi saada tässä viranomaisroolia
- **Ehdotus:**
- kaikki asetuksen nojalla toimivaltaisiksi nimettävät viranomaiset

Ehdotuksia linjattavaksi

- Asetus: suoraan velvoittavaa, joten toimijoiden velvoitteisiin ei puututa
- Valvonta järjestettäisiin a) luvuittain b) artiklatasolla (tai jopa artikloiden ala-kohdittain)
- Ainoastaan viranomaistehtävistä:
- A) annettaisiin uusi kansallinen laki
  - Täsmentäisi ja täydentäisi datasäädöstä
  - Hyvää: voisi olla selkeintä
- B) lisättäisiin tarvittavat pykälät SVPL:n pykäliin
  - Hyvää: ei lisäisi uutta lainsäädäntöä (hallitusohjelmatavoitteet)
  - Haaste: olisi toimivaltasäätelyä, ilman substanssisäätelyä
- HUOM: jälkikäteen arvioidaan tarve muuttaa (muita)

Ehdotuksia linjattavaksi

- Art. 37(4): tämän asetuksen 23–31 artiklan sekä 34 ja 35 artiklan soveltamisesta ja täytäntöönpanon valvonnasta vastaavalla toimivaltaisella viranomaisella on oltava kokemusta data-alalta ja sähköisten viestintäpalvelujen alalta.
- **Ehdotus:**
- Esitettäisiin, että näitä artikloita koskevien viranomaistehtävien osalta traficom olisi toimivaltainen
- Perustelut:
  - suoraan asetuksen vaatimuksesta johdettu valinta
  - Traficom ilmaissut kiinnostusta ottaa vastuuta VI luvun valvonnasta
  - Olisi lisäksi tarkoituksenmukaista, että sama viranomainen valvoisi lukuja VI ja VIII, joten traficomille esitettäisiin molempien lukujen noudattamisen valvontaa
  - art. 36 (älysovimukset): voisiko Traficom valvoa ?

TSVn rooli

- *Asetuksen (EU) 2016/679 soveltamisen valvonnasta vastaavat valvontaviranomaiset ovat vastuussa tämän asetuksen soveltamisen valvonnasta henkilötietojen suojan osalta. Asetuksen (EU) 2016/679 VI ja VII lukua sovelletaan soveltuvin osin. (art. 37(3))*
- Ehdotus:
- TSVllä valvontarooli henkilötietojen käsittelyn osalta
  - Ainakin art. artiklat 4(12), 5(7), 5(8), 5(13), 6(2)(b), 17(2)(i)
- Mutta:
  - Rajanveto henkilötietojen ja muun datan välillä ?
- Seuraamussäätely (art. 40(4))
- **Tarve arvioida resurssitarpeet jatkovalmistelua varten**

Art. 32 (ja 28) KV-datansiirrot

- Art. 32 (luku VII):
  - Sanamuodoissa samankaltaisuutta DGA:n kanssa
  - Mutta eroja mm. DGAssa ei ns. lausuntomenettelyä kansalliseen turvallisuuteen ja puolustukseen eikä teollis- ja tekijänoikeuksiin liittyviin asioihin
    - Näistä ensinmainittu pakollinen; jälkimmäisissä vapaaehtoinen
- Art. 28
  - Viranomaistehtävä: lähinnä verkkosivujen valvontaa
  - **Ehdotus:** Traficom (+ KKV/Kuluttaja-asiamies?)
  - + erikseen lausuntomenettely, jonka osalta teollis- ja tekijänoikeuksien osalta erikseen nimettävät asiantuntijat ja turvallisuuden osalta esitutkinta-/turvallisuusviranomaiset

Avoimia kysymyksiä yhä 1/2

- Tuotekohtainen vai velvoitekohtainen valvonta ?
  - Jos tuotekohtainen: substanssi edellä - osaavin viranomainen valvoisi (sama kuin NIS; erilainen kuin DSA)
  - Alakohtais/sektorikohtaisten viranomaisten toimivaltuudet
    - Saisi datasäädöksen tekstistä tukea (art. 37(4)(a))
  - Tuotteet voivat tässä olla toisistaan kovin erilaisia
  - Miten liitännäisten palveluiden valvonta jaettaisiin ?
- Rajapintojen valvonta ?
  - SaaS ja PaaS palveluntarjoajat
  - Traficom ? (VI ja VIII luvut)

Avoimia kysymyksiä 2/2

- 'Mikä tahansa toimivaltainen viranomaislainen voi käyttää toimivaltaansa muun muassa määräämällä tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia seuraamuksia edellyttäen, että yhteisö ei kuulu tämän asetuksen nojalla toisen toimivaltaisen viranomaisen täytäntöönpanomenettelyn alaisuuteen samojen asioiden osalta.' (art. 37(13))
- Artikla 37(14): viranomaisten tiedonsaantioikeudet.
- Kuluttajansuojaviranomaiset: lain 566/2020 toimivaltuudet
- Tarkempi ohjeistus viranomaisten yhteistyöstä puuttuu datasäädöksestä – jatkokehitystoive EDIB:lle
- Toimivaltuudet: annettaisiin kansallisella lailla ?
- Kansallisarkiston palveluväylän infran hyödyntäminen ?

Bonus

- Muut lainsäädäntöhankkeet:
  - Julkisuuslainsäädännön uudistustyö
  - Valmiuslain ja HVK:n uudistustyö, SMEI ja CER-sääntely
- DigiEnsin: Jos toteutuu, tulee muuttamaan hallinnon yleislakeja ja tukipalvelulakeja
- Henkilötietolaki (kysytään lisää)
- EBSI
- OKM: *Suomen olisi syytä olla aktiivinen edicien kehittämisessä – ainakin tekijänoikeusinfran kehittämiseksi tarvitaan EDICin kaltainen instituutio. Nyt komissio kuitenkin haluaa että toteutetaan EBSI:n seuraajan eli European EDICin kanssa käytötapaus. Tämä on hankalaa, ellei Suomi ole siinä mukana. VM on todennut, että se ei ole siinä mukana mutta kehotti kysymään, olisiko DVV kiinnostunut (aiempien hankkeiden perusteella?) Digilompakot ym.*

Kiitos!

lvm.fi

LVM LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ